

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Ing. M. Š.**, zastoupeného JUDr. Alenou Prchalovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Husova 1288/25, Jihlava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2018, č. j. MPSV-2018/67950-920, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 6. 2020, č. j. 32 A 31/2018-52,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce, advokátce JUDr. Aleně Prchalové, Ph.D., **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **2.600 Kč**. Tato částka jí bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci a řízení před správními orgány

[1] Úřad práce ČR, krajská pobočka v Jihlavě, rozhodnutím ze dne 14. 3. 2018 snížil žalobci podle § 23, § 24 odst. 1 písm. f) a § 44 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na živobytí z 3.410 Kč na 2.200 Kč měsíčně, a to ode dne 1. 3. 2018.

[2] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a rozhodnutí úřadu práce potvrdil.

II. Posouzení věci krajským soudem

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Brně shora označeným rozsudkem zamítl.

[4] Uvedl, že žalobce pobíral příspěvek na živobytí déle než 6 měsíců, a tudíž je osobou spadající pod kategorii uvedenou v § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, u které nelze zvýšit částku živobytí podle § 25 až 28 tohoto zákona. Žalobce pak v posuzovaném období nebyl osobou s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci; osobou prokazatelně se účastnící na projektech organizovaných krajskou pobočkou úřadu práce; osobou, která je výdělečně činná; osobou, která je invalidní ve druhém stupni; ani osobou, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci. Z toho plyne, že žalobci v souladu se zákonnou úpravou náležela v posuzovaném období toliko částka existenčního minima ve výši 2.200 Kč. Žalovaný proto postupoval správně.

III. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“).

[6] Krajský soud se řádně nevypořádal se všemi námitkami uvedenými v žalobě. Zabýval se pouze správností uplatnění právních norem v uvedeném případě a vůbec se nezabýval procesní stránkou a meritem věci tak, jak stěžovatel uvedl ve své žalobě. Stěžovatel považuje rozsudek krajského soudu za nepřezkoumatelný.

[7] Stěžovatel již v předchozích podáních poukazoval na procesní vady správních rozhodnutí, a to nezduvodnění postupu při rozhodování o snížení dávky z 3.410 Kč na 2.200 Kč a rozdělení dávky na 65% výplatu provedenou formou poštovní poukázky a 35% výplatu ve formě poukázek opravňujících k nákupu zboží. Rozhodování o dávce se přitom odvíjí od institutu správního uvážení. Plátce dávky může určit způsob výplaty dávky nebo může dávku ponechat či snížit. Správní orgán stěžovateli navíc neumožnil vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Stěžovatel argumentoval také tím, že se soudí s bývalým zaměstnavatelem o neplatné skončení pracovního poměru. Toto soudní řízení stále není ukončeno. Povědomost o osobě stěžovatele v místních poměrech však vede k tomu, že se mu nedaří získat zaměstnání, což však nelze přičítat k jeho tíži. Finanční situace mu rovněž neumožňuje získat zaměstnání mimo své bydliště a pravidelně dojíždět z místa bydliště do okolních měst. Tyto okolnosti spočívající v nemožnosti splnit podmínky stanovené zákonem však úřad práce vůbec nezkontroloval a při svém rozhodování nezohlednil.

[8] Stěžovatel výplatu formou poukázek nechtěl z důvodu, že si je musí jezdit vyzvedávat do Telče, což jsou pro něho další výdaje na dopravu. Navíc ve všech obchodech tyto poukázky neberou, vesnické obchody prakticky vůbec. Stěžovatel by musel jezdit nakupovat do okolních měst, což si opět finančně nemůže dovolit. Ani tyto okolnosti správní orgán nezkoumal a v rozhodnutí navíc ani řádně neodůvodnil. Stěžovatel nemůže vyjít z poskytnutých finančních prostředků. Dostatečně prokázal, že mu měl být zvýšený příspěvek ponechán, neboť má snahu si najít vhodné zaměstnání (pokouší se o to alespoň elektronicky, není jeho vinou, že nemohl dojíždět za prací). Správní orgán si řadu věcí vůbec neověřil (dojíždění, obchody, které berou poukázky) a svá tvrzení v rozhodnutí řádně neodůvodnil. S těmito okolnostmi se nevypořádal ve svém odůvodnění ani krajský soud, omezil se pouze na citaci příslušných ustanovení právních norem.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozsudek byl vydán v souladu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi. Krajský soud snížení příspěvku podrobně odůvodnil. Žalovaný proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost je včasná, podaná osobou oprávněnou, zastoupenou advokátkou, a přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů. Nejvyšší správní soud se tedy nejprve zabýval touto námitkou. Bylo by totiž předčasné právně hodnotit věc samou, pokud by napadený rozsudek byl nepřezkoumatelný.

[13] Nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů je dána tehdy, opomene-li krajský soud vypořádat některou ze žalobních námitek, nebo není-li z odůvodnění napadeného rozsudku zřejmé, proč krajský soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené (rozsudek NSS ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS nebo ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS). V rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, Nejvyšší správní soud vyslovil, že pokud „z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsany skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“.

[14] Stěžovatel konkrétně namítá, že se krajský soud nezabýval procesní stránkou a meritem věci tak, jak stěžovatel uvedl ve své žalobě. Nejvyšší správní soud ověřil obsah

podání žalobce v řízení o žalobě (tj. žaloby, repliky žalobce v návaznosti na vyjádření žalovaného a vyjádření žalobce během ústního jednání u krajského soudu) a konstatuje, že krajský soud rozhodl o věci v rozsahu žalobcem uplatněných námitek. Své rozhodnutí stručně, ale výstižně a srozumitelně odůvodnil. Námitka nepřezkoumatelnosti proto není důvodná.

[15] Námitky stěžovatele v řízení o žalobě se týkaly pouze snížení příspěvku na živobytí z 3.410 Kč na 2.200 Kč měsíčně. Krajský soud shledal tento postup v souladu se zákonem o hmotné nouzi a svůj závěr řádně odůvodnil (viz body 11-12 rozsudku krajského soudu). Stěžovatel v žalobě nenamítal žádná procesní pochybení správních orgánů, netvrdil, že mu ve správním řízení nebylo umožněno vyjádřit se k podkladům, a nerozporoval ani skutečnost, že část příspěvku mu byla vyplacena v poukázkách. Krajský soud se proto těmito námitkami nezabýval, neboť je stěžovatel v řízení o žalobě nevznesl.

[16] Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. jsou v řízení o kasační stížnosti nepřipustné námitky, jež se opírají o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl. Z tohoto důvodu se těmito námitkami (popsanými v bodě 15 shora) nyní nemůže zabývat ani Nejvyšší správní soud.

[17] Stěžovatel tvrdí, že dostatečně prokázal, že mu měl být zvýšený příspěvek ponechán, neboť má snahu najít si vhodné zaměstnání (pokouší se o to alespoň elektronicky, není jeho vinou, že nemohl dojíždět za prací, navíc ho v nalezení práce limituje civilní spor s bývalým zaměstnavatelem). Krajský soud (stejně jako správní orgány) k těmto okolnostem však nepřihlédl.

[18] Při stanovení výše živobytí je výchozí minimální hranicí částka existenčního minima. V době rozhodnutí žalovaného bylo existenční minimum stanoveno ve výši 2.200 Kč (viz § 5 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění do 31. 3. 2020). Částka existenčního minima může být navýšena jako ocenění snahy o zvýšení příjmu vlastním přičiněním podle § 25 až 27 zákona o pomoci v hmotné nouzi, konkrétně vlastní prací (§ 25), využitím majetku (§ 26) nebo uplatněním nároků a pohledávek (§ 27). U nezletilých dětí lze pak hodnotit možnosti zvýšení příjmu rovněž dle § 28 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

[19] Maximální výše životního minima byla v rozhodném období stanovena pro jednotlivce ve výši 3.410 Kč. (viz § 2 zákona o životním a existenčním minimu, ve znění do 31. 3. 2020).

[20] Jak správně poukázal krajský soud, stěžovatel pobíral příspěvek na živobytí déle než 6 měsíců, a tudíž se na něj uplatní § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Podle tohoto ustanovení *u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částka živobytí osoby činí částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 této osobě nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu, u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), osobu s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osobu prokazatelně se účastnící na projektech organizovaných krajskou pobočkou Úřadu práce, osobu, která je výdělečně činná, osobu, která*

je invalidní ve druhém stupni, a osobu, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.

[21] Stěžovatel v posuzovaném období nebyl osobou s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo na podporu při rekvalifikaci; osobou prokazatelně se účastnící na projektech organizovaných krajskou pobočkou úřadu práce; osobou, která je výdělečně činná; osobou, která je invalidní ve druhém stupni; ani osobou, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci. Z toho plyne, že stěžovateli v souladu se zákonnou úpravou náležela v posuzovaném období toliko částka existenčního minima ve výši 2.200 Kč.

[22] Okolnosti, na které v kasační stížnosti poukazuje stěžovatel (náklady za dopravu spojenou s dojížděním na pohovory či za prací do okolních měst, obtíže s dopravním spojením do okolních měst z místa bydliště stěžovatele, jeho civilní spor s bývalým zaměstnavatelem atd.), nejsou skutečnostmi, které mají vliv na zvýšení příspěvku na živobytí podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, jak vyplývá ze shora citovaného ustanovení (viz bod 20 rozsudku). Naopak okolnosti, které by zvýšení příspěvku podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi opravňovaly, stěžovatel v řízení neprokázal.

V. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na

[25] náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[26] Stěžovateli byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 1 Ads 261/2020-29, ustanovena zástupkyní advokátka JUDr. Alena Prchalová, Ph.D. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovená zástupkyně stěžovatele provedla v řízení před Nejvyšším správním soudem dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), kterým bylo převzetí a příprava zastoupení a podání kasační stížnosti. Za dva úkony právní služby jí náleží mimosmluvní odměna ve výši 2.000 Kč (2 x 1.000 Kč) podle § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu, která se zvyšuje o 600 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů tak činí 2.600 Kč a bude zástupkyni stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. března 2021

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu